

Öğretmen Algılarına Göre Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının İncelenmesi

Şevket YILDIZ¹ Ersin EKİN² Murat ARSLAN³ Fatih EROĞLU⁴ Bilal EROĞLU⁵

¹Eğitimci, yildiz072@hotmail.com, ORCID: 0000 0002 9739 5656

²Eğitimci, ersekn72@gmail.com, ORCID: 0000 0002 9129 3392

³Eğitimci, arsslanmurat@gmail.com, 0000 0002 1152 709X

⁴Eğitimci, viole_mavi@hotmail.com, ORCID: 0000 0003 4805 1299

⁵Eğitimci, kremini1907@hotmail.com, ORCID: 0000 0002 8990 8124

Özet: Bu çalışmada öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları incelenmektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin tanımlayıcı özelliklerine göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına yönelik algılarında farklılaşma olup olmadığı da sorgulanmaktadır. Amaç doğrultusunda, kişisel bilgi formu ve etik liderlik ölçeğinden oluşan anket formu; 2022-2023 eğitim öğretim yılında Batman ilinde resmi okullarda görev yapan 216 öğretmene uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin yüksek düzeyde etik liderlik davranışlarına sahip oldukları görülmüştür. Araştırmada ayrıca öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, kıdemi ve okulda çalışma sürelerine göre okul yöneticilerinden algıladıkları etik liderlik davranışlarının farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, etik liderlik, etik liderlik davranışları, okul yöneticisi.

Examination of Ethical Leadership Behaviors of School Administrators According to Teacher Perceptions

Abstract: According to Teacher Perceptions In this study, ethical leadership behaviors of school administrators are examined according to teacher perceptions. At the same time, it is also questioned whether there is a differentiation in the perceptions of school administrators towards ethical leadership behaviors according to the descriptive characteristics of teachers. In line with the aim, the questionnaire consisting of a personal information form and an ethical leadership scale was applied to 216 teachers working in public schools in the Batman province in the 2022-2023 academic year. The data obtained from the surveys were evaluated using SPSS 22.0 statistical program in a computer environment. As a result of the research, it was found that school administrators have a high level of ethical leadership behaviors according to teacher perceptions. It was also determined in the research that the ethical leadership behaviors that teachers perceive from school administrators do not differ according to their gender, age, seniority and working time at school.

Key Words: Leadership, ethical leadership, ethical leadership behaviors, school administrator.

1. GİRİŞ

Günümüzün sürekli gelişen dünyasında, yüksek eğitilmiş bireylerin hayatta kalması ve var olan değişikliklere ayak uydurması ve uyum sağlaması gerekmektedir. Bireylerin çağın gerektirdiği donanımlara sahip olması iyi bir eğitimle ve çevrelerinin amaç ve hedeflerine göre davranmaları ile mümkündür. Eğitimde iyi bir iş çıkarmak için en büyük görev okul müdürlerine ve okul öğretmenlerine düşmektedir. Bu kapsamda okul yöneticisi ve öğretmenler arasında koordinasyon sağlamak ve örgütsel bazda hedefe yönelik araştırma yapmak önemlidir. Çocuklarının gelişiminin tüm yönleri için farklı seçenekler arayan ebeveynler, çocuklarının okullarının örgütsel yapısını giderek daha fazla önem atfetmektedirler. Örgüt yapısının oluşturulmasında en önemli görev liderlere düşmektedir, bu nedenle eğitim örgütlerinde lider okul müdürü olmasına rağmen

liderin benimsediği liderlik tarzı da önem arz etmektedir. Bu nedenle son zamanlarda liderlik tarzlarına ilişkin araştırmalar yapılmaktadır (Bedir ve Alpaydın, 2022: 103).

Liderlik kavramı; insanları belirli hedefler etrafında toplamak, olumlu yönde etkilemek ve bu hedeflere ulaşmak için harekete geçirmek gibi ifadeleri kapsamaktadır. Liderler, kuruluşlarını başarılı kılmak için çalışanlarını motive edebilmeli ve çeşitli denetimler ve performans incelemeleri yoluyla verimliliği artıracak öngörüye sahip olmalıdır. Tüm bunları başarmak için bir liderin beceri, bilgi ve tecrübesiyle insanları etkileyebilmesi gerekir. Liderlik kuramında önemli bir yer tutan ve son yıllarda dile getirilen etik liderlik, önce kendi ahlaki değerlerini ortaya koyan, ardından bunu çalışanlara etkili bir şekilde hissettiren bir liderlik tarzını ifade etmektedir. Etik liderler, amaçlarına ulaşmak için

ellerinden gelenin en iyisini yaparlar, ancak bunu yaparken ahlaki değerleri göz ardı etmezler, aksine ön plana çıkarırlar. Etik liderlerin, çalışanlarını etkilemek için uygulamalarında adil, şeffaf ve açık olması gerekir. Liderlik becerileri, bilgi ve deneyimlerini etik değerlerle birleştiremeyen liderler, toplum ve çalışanlar nezdinde güven ve itibar kaybederler. Etik kavramı ahlak felsefesi olarak da tanımlanabilmektedir (Bayat ve Akbaba: 2022: 18).

Etik kavramının kökeni 2500 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Aristoteles MÖ 322-387'de etiği teorik felsefeden, yani mantık, metafizik, matematik ve fizikten ayırmıştır. Etik kelimesi, alışkanlık, görenek, gelenek ve karakter anlamında kullanılan ethos kelimesinden türemiştir (Aslan ve Sarıyıldız, 2022: 52).

Etik kavramı özelden "nasıl davranmalı?" ve genel olarak "nasıl yaşmalı?" sorularına cevap arayan, fikirleri test eden ve analiz eden bir felsefe disiplini (Çelebi ve Akbağ, 2012: 428). Etik, neyin doğru, neyin iyi ve neyin kötü olduğunu araştıran, kişinin yaşam amaçlarının ne olması gerektiğine, ahlaki ve erdemli bir yaşam tarzının hangi unsurlardan oluştuğuna odaklanan bir felsefe dalıdır (Karakaya ve Kırpık, 2022:280).

Etik kelimesi hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Etik değerler, özellikle iş alanında önemli bir faktör olarak kabul edilir. Etik değerlerin benimsenmesinde liderler astlarına yol göstermektedir. Bu liderler genellikle çalışanla yakın ilişkisi olan üst düzey yöneticilerden veya alt düzey yöneticilerden oluşur. Bu nedenle etik, iş ve özel yaşamda bireylerin neyi, nasıl yapması gerektiğini, hangi davranışların önemli olduğunu gösteren önemli bir değerdir (Erol ve Gökaş Kuluallp, 2019: 696).

Örgütlerde olumlu etkinliklerin gerçekleşmesi ve yaygınlaşması çoğu kez liderlerin ahlaki anlayışları ile yakından ilişkilidir. Etik liderlerin bir örgütün etik faaliyetlerinin anlaşılması üzerinde bir etkisi olduğu tartışılabilir. Örgütsel amaçlarla örtüşen ve amaçlara yayılan güç birliği yaratan faaliyetler, liderin etik anlayışıyla bağlantılıdır. Yeni yüzyılın gereksinimleri çerçevesinde çalışanların insan ilişkileri ve sosyal sermayesi, örgütlerin liderleri için oldukça karmaşık görevler arz etmektedir. Bu karmaşık görevlerin temeli, liderlerin bir dizi ahlaki değere ve inanç sistemine sahip olmasıdır. Bir yandan yasal sorumlulukları dahilinde hareket eden liderlerin örgütsel olayları ahlaki olarak filtrelemesi gerektiğine inanılmaktadır. Bir örgütte etik liderlere sahip olmanın, etik ve adil bir örgüt iklimi oluşturmaya yardımcı olacak bir etik kodu geliştirdiğine inanılmaktadır (Kavracı, 2021: 1078).

Etik liderliğin, bir örgüt içinde etik yönetim anlayışını inşa ederek çalışanların yanlış davranışlarına karşı önemli bir koruyucu faktör olduğu iddia edilmektedir (Battal ve Seyrek, 2022: 1172). Etik lider; adil karar veren, tarafsız, önyargısız, çalışanları bilgilendiren, şeffaf, çalışan haklarına uyan, etik kuralları içselleştiren, dürüst, güvenilir, merhametli, sabırlı, hoşgörülü, sözünü tutan, yalan söylemeyen liderdir.. Yüksel, 2021: 4826; Köse, 2022: 82). Etik bir lider, kişisel yaşamlarında etik özellikler ve davranışlar sergileyen etik bir kişidir. Bu kişisel özelliklere ek olarak, etik liderler iletişim, disiplin ve örnek kullanarak etik yönetimi uygularlar. Bu bağlamda etik liderler, çalışanları etik olmaları konusunda aktif olarak etkilemekte ve onları etik davranmaya teşvik etmektedir (Katıtaş, Karadaş ve Coşkun, 2022: 184-185).

Etik bir liderin sahip olması gereken birkaç özellik vardır. Bu özellikler (Aksoy, 2012: 27);

- Kurumda etik standartların uygulanmasını sağlamak ve bu konuda çalışanları desteklemek,
- Kurum içinde çalışanların etik davranış sergilemelerini destekler, etik değerleri ihlal eden çalışanlara müsamaha göstermez,
- Bu etik standartlar konusunda başkalarına örnek olmak,
- Karar verirken etik standartlara duyarlı olmak ve kararlarının sonuçlarını ahlaki olarak sorgulamak,
- İşinde etik davranış sergileyen çalışanlara daima öncelik vererek çalışanlara rehberlik etmek.

Etik liderliğin, bir örgüt içinde etik yönetim anlayışını inşa ederek çalışanların yanlış yapmasına karşı önemli bir koruyucu faktör olduğu belirtilmektedir. Liderlerin bu durumla karşı karşıya kalmamaları için iş hayatında dikkatli bir şekilde karar, eylem ve davranışlarını etik kurallara göre almaları gerekmektedir (Toor ve Ofori, 2009: 533).

Etik liderlik, liderliğin özü ve okul yönetiminin önemli bir kavramıdır. Bir liderin beyni ve kalbi elinden çıkmışsa eylemleri, kararları ve davranışları takipçileri tarafından anlaşılma hale gelir. Liderliğin merkezinde liderin değerleri, inançları ve başarmak istediği istekler vardır. Eğitim kurumlarının yönetiminde ahlâkın özel bir yeri vardır ve gelecek nesillerin yetiştirilmesinden ve ahlaki olgunluğa ulaşmalarından öncelikle eğitim kurumlarının ve liderlerinin sorumlu olduğu bilinmektedir (Ertürk, 2019: 124).

Eğitim ve etik, sağlıklı ilerleme ve gelişmenin topluma nüfuz etmesi ve insanlar arasında uyum ve güven oluşması için bir araya getirilmesi gereken iki hayati olgu olarak değerlendirilebilir. Okullar eğitim ve ahlak uyumunu sağladığında işlevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilir ve yeni nesillere daha doğru davranışlar kazandırabilir. Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından değerler eğitiminin birçok programa dahil edilmesi ve üniversitelerde etik derslerinin eklenmesi, etik temelli bir toplum inşa etmede eğitim kurumlarının ve eğitimcilerin verdiği öneminin bir göstergesidir (Kaya ve Göçen, 2019: 152; Göçen ve Özkan, 2019: 245).

Günümüzde okul yöneticileri, okul personeli ile ilişkilerinde sergiledikleri tutumlara dikkat etmeli ve toplumun uluslararası dokusunu ön planda tutmalıdır. Çoğulcu, demokratik olmalı ve üyeleri arasındaki farklılıkları daima dikkate almalıdır. Entelektüel farklılıkları dikkate alarak herkes için özgür bir ortam yaratmaya çok dikkat etmelidir. Okul yöneticileri hoşgörülü bir kişilikle dikkatleri üzerine çekmeli, yeri geldiğinde çalışanlarını fikirlerini ifade etmeye teşvik etmelidir. Okul yöneticilerinin etkili bir eğitim-öğretim ortamı oluştururken etik kurallar çerçevesinde personel ile ilişki kurması son derece önemlidir (Çimen ve Karadağ, 2019: 173).

Toplumun geleceğinde okulların önemi nedeniyle, okul yönetimlerinde eğitim yöneticilerinin liderlik tarzı personelin kurumları algılamasını etkileyebilmektedir. Eğitim liderleri olarak okul yöneticilerinin, eğitimi geliştirmek gibi kurumların ötesine geçen sosyal hedefleri ve sorumlulukları vardır. Dolayısıyla diğer liderlik türlerinden farklı olarak etik liderlik, okul yöneticilerinin sergileyeceği liderlik türü olarak liderlerin karar ve eylemlerinde ahlaki sorumluluk talep etmektedir (Işık ve Çetin, 2020: 157).

Eğitim yönetimi açısından etik liderler, kendilerine ve yaptıkları işe saygı duyan, eğitim sürecinde öğretmenlere gerekli yardım ve desteği sağlayan, öğretmenler üzerinde olumlu etkiler bırakan yöneticilerdir. Bu bağlamda okul yöneticileri, kurumun lideri olarak çeşitli sorumluluklara sahiptir. Yöneticilerin rolü okulların eğitim-öğretim faaliyetlerini etkilediği için görevlerini yerine getirirken etik bir anlayış benimsemeleri gerekmektedir (Zengin ve Arpacı, 2021: 351).

Eğitim kurumları toplumun en önemli kurumları olduğu için okul yöneticilerinin etik liderlik özelliklerine sahip olması ve eğitim ortamını etkilemesi, okulun başarı düzeyini yükseltmesi, insanlar arasındaki iletişimi güçlendirmesi okul içerisinde etik değerlere bağlı bir okul kültürü oluşturması, okuldaki personelde olumlu bir iklim

oluşturması açısından önem taşımaktadır (Aslan ve Sarıyıldız, 2022: 53).

Bu çalışmada öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları incelenmektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin tanımlayıcı özelliklerine göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına yönelik algılarında farklılaşma olup olmadığı da sorgulanmaktadır.

2. MATERYAL VE METOD

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. "Genel tarama modeli, tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır." (Karasar, 2009: 79).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Batman ilinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen 216 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. İki bölümden oluşan anketin ilk bölümünde öğretmenlerin tanımlayıcı özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde Yılmaz (2005) tarafından geliştirilen, öğretmen görüşlerine göre, okul yöneticilerinin etik liderlik düzeylerini belirleyen "Etik Liderlik Ölçeği (ELÖ)" kullanılmıştır. Etik Liderlik Ölçeği; tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), fikrim yok (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) şeklinde cevaplandırılan ve puanlanan 5'li Likert tipi ölçektir. Yılmaz (2005), Etik Liderlik Ölçeği'nde 4 faktör (İletişimsel Etik, İklimsel Etik, Karar Vermede Etik, Davranışsal Etik) bulmuştur. Ölçeğe ilişkin alpha güvenirlik katsayısı .86 bulunmuştur.

2.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Anketlerden ulaşılan verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında yapılmıştır. Yöneticilerin tanımlayıcı özelliklerinin incelenmesinde frekans ve yüzde, okul güvenliği algılarının belirlenmesinde ortalama standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden

fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Öğretmenlerin tanımlayıcı özelliklerine yönelik bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklere göre dağılımı.

Tablolar	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	117	54,2
	Kadın	99	45,8
Yaş Grubu	21-30	53	24,5
	31-40	101	46,8
	41 Ve Üzeri	62	28,7
	Kıdem	1-5	43
Kıdem	6-10	81	37,5
	11-15	35	16,2
	16 Yıl Ve Üzeri	57	26,4
	Bulunduğu Okulda Çalışma Süresi	1-5	99
6-10		81	37,5
10 Yıl Ve Üzeri		36	16,7
Branş		1-5	99

Öğretmenler cinsiyete göre 117'si (%54,2) erkek, 99'u (%45,8) kadın olarak dağılmaktadır. Öğretmenler yaşa göre 53'ü (%24,5) 21-30, 101'i (%46,8) 31-40, 62'si (%28,7) 41 ve üzeri olarak dağılmaktadır. Öğretmenler kıdeme göre 43'ü (%19,9) 1-5, 81'i (%37,5) 6-10, 35'i (%16,2) 11-15, 57'si (%26,4) 16 yıl ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Öğretmenler okulda çalışma süresine göre 99'u (%45,8) 1-5, 81'i (%37,5) 6-10, 36'sı (%16,7) 10 yıl ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Öğretmenlerin algılanan etik liderlik yönelik; aritmetik ortalama, standart sapma ve minimum-maksimum düzeyleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: Algılanan Etik Liderlik Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Maks.
Algılanan Etik Liderlik Genel	216	4,005	0,745	1,800	5,000
Algılanan İletişimsel Etik	216	3,986	0,811	1,530	5,000
Algılanan İklimsel Etik	216	3,925	0,778	1,450	5,000
Algılanan Karar Vermede Etik	216	4,079	0,736	1,670	5,000
Algılanan Davranışsal Etik	216	4,061	0,745	1,220	5,000

Öğretmenlerin "algılanan etik liderlik genel" ortalaması yüksek 4,005±0,745 (Min=1.8; Maks=5), "algılanan iletişimsel etik" ortalaması yüksek 3,986±0,811 (Min=1.53; Maks=5), "algılanan iklimsel etik" ortalaması yüksek 3,925±0,778 (Min=1.45; Maks=5), "algılanan karar vermede

etik" ortalaması yüksek 4,079±0,736 (Min=1.67; Maks=5), "algılanan davranışsal etik" ortalaması yüksek 4,061±0,745 (Min=1.22; Maks=5) olarak saptanmıştır.

Algılanan etik liderlik puanlarının tanımlayıcı özelliklere göre farklılaşma durumunu incelemek için yapılan analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: Algılanan Etik Liderlik Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Farklılaşma Durumu

Demografik Özellikler	n	Algılanan Etik Liderlik Genel	Algılanan İletişimsel Etik	Algılanan İklimsel Etik	Algılanan Karar Vermede Etik	Algılanan Davranışsal Etik
Cinsiyet		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Erkek	117	4,034±0,760	4,035±0,802	3,942±0,796	4,115±0,766	4,066±0,775
Kadın	99	3,970±0,730	3,927±0,823	3,905±0,760	4,036±0,701	4,055±0,713
t=		0,630	0,975	0,341	0,785	0,103
p=		0,529	0,331	0,733	0,433	0,918
Yaş		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
21-30	53	4,100±0,592	4,093±0,661	4,050±0,611	4,168±0,606	4,105±0,561
31-40	101	3,907±0,828	3,892±0,902	3,832±0,868	3,967±0,815	3,963±0,818
41 Ve Üzeri	62	4,084±0,710	4,047±0,766	3,971±0,742	4,185±0,686	4,183±0,748
F=		1,667	1,324	1,522	2,216	1,813
p=		0,191	0,268	0,221	0,112	0,166
Kıdem		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
1-5	43	4,096±0,664	4,112±0,732	4,055±0,685	4,150±0,693	4,067±0,647
6-10	81	3,882±0,859	3,858±0,931	3,790±0,891	3,944±0,823	3,971±0,863
11-15	35	4,058±0,644	4,051±0,737	3,969±0,690	4,178±0,692	4,060±0,558
16 Yıl Ve Üzeri	57	4,079±0,678	4,033±0,718	3,992±0,711	4,156±0,649	4,183±0,733
F=		1,203	1,161	1,397	1,471	0,903
p=		0,310	0,326	0,245	0,223	0,441
Okulda Çalışma Süresi		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
1-5	99	4,021±0,768	4,013±0,847	3,952±0,801	4,074±0,761	4,065±0,749
6-10	81	3,967±0,698	3,972±0,762	3,861±0,735	4,045±0,700	4,010±0,686
10 Yıl Ve Üzeri	36	4,047±0,800	3,943±0,837	3,995±0,820	4,167±0,759	4,164±0,865
F=		0,183	0,117	0,479	0,340	0,533
p=		0,833	0,890	0,620	0,712	0,588

F: Anova Testi; t: Bağımsız Gruplar T-Testi; PostHoc:Tukey, LSD

Öğretmenlerin algılanan etik liderlik genel, algılanan iletişimsel etik, algılanan iklimsel etik, algılanan karar vermede etik, algılanan davranışsal etik puanları cinsiyet, yaş, kıdem ve okulda çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

SONUÇ

Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının incelendiği araştırmaya Batman ilinde resmi okullarda görev yapan 216 öğretmen gönüllü olarak katılmışlardır.

Araştırmada okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları; algılanan iletişimsel etik, algılanan iklimsel etik, algılanan karar vermede etik ve algılanan davranışsal etik olmak üzere 4 boyut altında ayrıca bu boyutların genel ortalamasını ifade eden genel algılanan etik liderlik olarak incelenmiştir. 5 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre öğretmenler en yüksek 4,079 ortalama ile algılanan karar vermede etik boyutundan puan almışlardır. Sonrasında sırasıyla algılanan davranışsal etik (Ort:4,061), genel algılanan etik liderlik (Ort:4,005), algılanan iletişimsel etik (Ort:3,986) ve son olarak algılanan etik iklim (3,925)

boyutlarından puan almışlardır. Bu sonuçlar okul yöneticilerinin öğretmen algılarına göre yüksek düzeyde etik liderlik davranışlarına sahip olduklarını göstermektedir.

Araştırmada öğretmenlerin tanımlayıcı özelliklerine (cinsiyet, yaş, kıdem, okulda çalışma süresi) göre algıladıkları okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarında farklılık olup olmadığı da sorgulanmıştır. Bu kapsamda ele alınan değişkenler olan öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, kıdemi ve okulda çalışma sürelerine göre okul yöneticilerinden algıladıkları etik liderlik davranışlarının farklılık göstermediği saptanmıştır. Başka bir ifade ile kadın veya erkek, farklı yaşlarda bulunan farklı kıdemlere sahip ve okulda farklı çalışma süresine sahip öğretmenlerin okul yöneticilerinin liderlik davranışlarına ilişkin benzer algılarda oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmadan ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Araştırmada okul yöneticilerinin yüksek düzeyde etik liderlik davranışlarına sahip oldukları görülmüştür. Mevcut durumun korunarak geliştirilmesi için okul yöneticilerine il, ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından okul

yönetiminde etik ve etik liderlik konulu hizmet içi eğitimler düzenlemeleri önerilmektedir.

- Okul yöneticilerinin etik davranışlarını ve etik liderlik özelliklerini geliştirmelerine yönelik yayınları takip etmeleri, internet ortamındaki ilgili eğitimlere katılmaları önerilmektedir.
- Bu araştırma Batman ilinde bulunan resmi okullarda 2022-2023 eğitim öğretim yılında görev yapan 216 öğretmenin görüşleri ile sınırlıdır. Daha geniş örneklem üzerinde araştırmaların yapılması sonuçlardan genellemeye gidilmesine olanak sağlayacaktır.

Kaynakça

- Aslan, R. & Sarıyıldız, Y. (2022). Yöneticilerin etik liderlik davranışlarının çeşitli değişkenler açısından öğretmen algılarına göre incelenmesi. *Asya Çalışmaları*, 6 (20), 51-60 . DOI: 10.31455/asya.1126283
- Battal, Ö. Ü. F., & Seyrek, Ö. G. E. (2022). Türkiye’de etik liderlik ve etik kodlar üzerine yapılan lisansüstü tezlerin analizi: sistematik incelemeye yönelik nitel çalışma. *Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi*, 13(36).
- Bayat, E. ve Akbaba, A. (2022). Okul müdürlerinin etik liderlik özellikleri ile öğretmenlerin özerklik davranışları arasındaki ilişki. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (33), 16-38.
- Bedir, G. & Alpaydın, Y. (2021). Özel Okullardaki Yöneticilerin Etik Liderlik Davranışlarının Kurum Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeyi İle İlişkisi . *Talim* , 5 (2), 101-127.
- Çimen, B., & Karadağ, E. (2019). Özel okul müdürlerinin etik davranışları üzerine bir araştırma. *İş Ahlakı Dergisi*, 12(1), 171-201.
- Erol, S. & Gökteş Kulualp, H. (2019). Etik liderlik davranışının bazı davranışlar açısından incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (2), 696-705
- Ertürk, R. (2019). Okul müdürlerinin etik liderlik davranışları, öğretmenlerin okul müdürüne güven algıları ve örgütsel bağlılıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 119-135.
- Işık, M. (2020). Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri İle Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki . *İZÜ Eğitim Dergisi* , 2 (4) , 155-173 . DOI: 10.46423/izujed.775588
- İncekara, İ., Karamanlıoğlu, A. U., & Sığırı, Ü. (2022). Etik liderlik davranışları ve çalışanların örgütsel adalet algısı: nitel bir araştırma. *Proceedings Book*, 778.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Katıtaş, S., Karadaş, H., & Coşkun, B. (2022). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının öğretmenlerin öznel iyi oluş ve iş doyumları üzerindeki etkisi.
- Kavrayıcı, C. (2021). Okullarda örgütsel adalet algısının yordayıcısı olarak etik liderlik . *Trakya Eğitim Dergisi*, 11 (2), 1076-1086 . DOI: 10.24315/tred.797673
- Kaya, A. & Göçen, Ö. Ü. A. (2019). Okul liderlerinin etik liderlik davranışları üzerine bir inceleme. 6. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi (1 – 3 Kasım 2019 / Şanlıurfa) (UBAK) (s.151-162).
- Köse, S. (2022). Etik liderlik. (Ed.). Üzüm, B. Güncel Kavramlarla Örgütsel Davranış.(s.77-90) Konya: Eğitim Yayınevi.
- Yılmaz, E. (2005). Etik liderlik ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Denizli XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Denizli, Turkey, 28-30 Eylül
- Yüksel, A. (2022). Okul yöneticilerinin etik ve etik dışı liderlik davranışları hakkında öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Socrates Journal Of Interdisciplinary Social Studies*, 18, 72–81. <https://doi.org/10.51293/socrates.275>
- Yüksel, B. (2021). Öğretmen algılarına göre okul öncesi yöneticilerinin etik liderlik davranışları: antalya ili örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17 (37), 4824-4846. DOI: 10.26466/opus.892148
- Zengin, T. & Arpacı, Ö. (2021). Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerinin etik liderlik özelliklerinin örgütsel sinizme etkisinin incelenmesi . *Trakya Eğitim Dergisi* , 11 (1) , 347-365 . DOI: 10.24315/tred.729398
- Aksoy, S. (2012). Etik liderlik ve örgütsel vatandaşlık davranışlarının örgütsel performansa etkisi üzerine bir araştırma. (Yüksek Lisans Tezi), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Toor, S. R. ve Ofori, G. (2009). Ethical leadership: Examining the relationships with full range leadership model, employee outcomes, and organizational culture. *Journal of Business Ethics*, 90(4), 533-547.
- Çelebi, N. ve Akbağ, M. (2012). Genel liselerde çalışan öğretmenlerin etik davranışlarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(2), 425-441.
- Göçen, A. & Özkan, H. (2018). Etik bir lider olarak okul müdürü ve öğretmen. B. Oral., A. Çoban., M. Bars (Ed). *Eğitimde Ahlak ve Etik*. Pegem Yayınları: Ankara.